

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas NO: 1980/242

Karar NO: 1980/369

OZET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin, sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunan suçlara ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği Hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Yalçınkırın ve Arkadaşları

O L A Y : 4.5.1978 günü, Atatürk Öğrenci Yurdu'nda kalan sanıkların, ideolojik amaçla duvarlara afiş astıklarını sırada emniyet kuvvetlerinde ~~gösterilmek~~ istendiklerinde taş ve sopalarla polise karşı koymak, ayrıca yoldan geçmekte olan araçları tahrip etmek suretiyle suç işledikleri ileri sürülmüş ve Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nca düzenlenen 20.6.1978 günlü iddianame ile eylemlerine uyan Türk Ceza Yasası'nın 258/1, 516/4 maddeleri uyarınca cezalandırılmaları isteniyse Ankara Asliye Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Ankara 4. Asliye Ceza Mahkemesi, 4.1.1979 gününde, 1978/451 Esas, 1979/9 Karar sayı ile, sanıkların eylemlerinin sıkıyönetim ilânına neden olan suçlardan olması kamu düzenini ilgilendirmesi nedeniyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numarılı Askeri Mahkemesi, 17.6.1980 günlü duruşmada, 1980/496 Esas sayı ile, sanıklara yüklenen suçların sıkıyönetim ilânına neden olan yaygın şiddet eylemlerinden olmadığı ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde yargılanması sürdürülen başka bir dava ile bağlantılı bulunmadığı gerekçesiyle mahkemenin görevsiz olduğu kanaatinde varmış ve duruşmayı erteleyerek, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Uulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özduval, İsmail Oğuz, Orhan Erdem, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un katıldığı 17.11.1980 günlü toplantıda, geçici raportör Tulez Barutoğlu'nun raporu ile, dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in Adli Yargı'nın görevli olduğunu belirten sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp, düşünüldü :

Suç 26.12.1978 günü ilân edilen sıkıyönetimden önce Ankara'da işlenmiştir. Görevli yargı yerinin belirlenmesinde Millî Güvenlik Konseyi'nin 7 Numaralı Kararı'nın 4. maddesi ile 1402 sayılı Yasa ve bu yasayı değiştiren yasa hükümlerinin birlikte gözönünde tutulmaları gerekir.

Politik ve ideolojik amaçla afiş asmak biçiminde başlatılan eylemlerin, kolluk kuvvetlerine yöneltildiği ve onlara karşı koyma, eşyaya zarar verme ve halk üzerinde korku yaratma biçimlerine bürünerek hem yaygınlık hem de şiddet eylemine dönüştüğü bilinen gerçeklerdir.

Sanıklarca işlenen suç, 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a maddesinde öngörülen süre dışında ise de sıkıyönetim ilânına neden olan olaylarla ilişkisi, işleniş biçimi ve taşıdığı içerik yönünden aynı yasanın 13/b maddesindeki genel ve ortak amaç içindeki bağlantılı olma koşulunu taşıması nedeniyle davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekir. Bu nedenle başvurma reddedilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesi si'nce yapılan başvurunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 17.11.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özduval

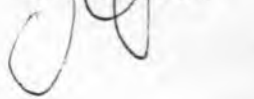
Üye

İsmail Oğuz

Üye

Orhan Erdem

Üye

Şeref Polungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

Orhan Ertosun

S/K

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/ 242

KARAR NO : 1980/

KARSI CY YAZISI

Sanıklara isnat olunan eylemlerinden dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayin ve tesbit edilebilmesi için evveleminde Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin görev ve yetkilerini gösteren Milli Güvenlik Konseyinin 7 No.lu kararı ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun ilgili maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin görev ve yetkileri Millî Güvenlik Konseyinin 7 No.lu kararının 4 üncü ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13,14,15 ve 23.maddeleri ile tedvin edilmiştir. Sanıklara isnat olunan suçlar sıkıyönetim ilânından önce... tarihinde işlenmiş olduğuna ve sıkıyönetim ilânından önce işlenen suçlara, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılması esas ve usulü aynı Kanunun 2301 sayılı Kanunla değişik 13 ncü maddesi (a) ve (b) bentlerinde belirtildiğine ve (a) bendinde aynen "...Sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suçları sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlemiş olanlarla; (b) bendinde ise; "Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içersinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılır" denildiğine nazaran, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin sıkıyönetim ilânından önce işlenen suçlara bakabilmesi için dava konusu eylemin, sıkıyönetim ilânından 3 ay önce işlenmiş sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suç veya "Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içersinde irtibatlı olarak işlenmiş bulunması şeklinde iki esas kabul edilmiş bulunmaktadır.

Burada önemli olan ve çözümlenmesi gereken husus, sözü edilen kanunun (b) bendinde yer alan ve görevi düzenleme yönünden (a) bendine istisna teşkil eden " umumi ve müşterek gaye içersinde irtibatlı" olma deyimi olmaktadır. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13 ncü maddesinin eski hali ile 2301 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen şekli birlikte değerlendirildikte; kanun koyucu tarafından, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesi suretiyle işbu mahkemelerin "Ceza etkinliğini artırmak için hızlı yargılamayı sağlamak" ve ayrıca örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu ve faydalı olması gibi esasların öngörülmüş olduğu sözü edilen madde de son defa yapıldı.

değişiklik münderecaatından anlaşıldığına ve işbu değişiklik muvacehesinde, 13. maddenin (b) bendinin uygulanabilmesi bakımından; sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış bir davanın bulunması ve sıkıyönetim ilânından 3 aydan daha önce işlenen suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan bu dava ile "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı" olan bir suç olması gerekir. Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olup, sıkıyönetim ilânından 3 ay önce işlenmiş olan suçlarda, yukarıda açıklanan "irtibatlı" mevcut olup olmadığı araştırılıp tesbit olunmadan, sırf suçun niteliği olduğunun kabulü, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesi (a) bendinde açıklanan "Sıkıyönetim ilânından en çok 3 ay önce işlenmiş olması" şeklinde ve bu nev'i suçlarda sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerini süre ile sınırlandırmaya yönelik kural ile bağdaşmaz. Kaldıkı siyasi partilerin her kademe ve yan kuruluşlarının yöneticisi ve üyelerinin sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçlarından dolayı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesindeki "Zaman ve yer kaydına" bakılmaksızın bu mahkemelerde yargılanmalarının yapılmasını sağlamak maksadıyla 1402 sayılı Kanuna 2310 sayılı Kanunla ek. 1. maddesinin eklenmiş olması hususu de bu görüşü teyid etmektedir.

Herne kadar sanıklara isnat olunan fiiller Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Nolu kararının 4. maddesinde gösterilen ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin nitelikte suçlardan ise de; tetkik konusu fiillerin sıkıyönetim ilânından 3 ay önce tarihinde işlendiğine ve ayrıca sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire çıkaran dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde de 2301 sayılı Kanunla değiştirilen 1402 sayılı Kanunun 13. maddesi (a) bendinde yer alan sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş" olması ve (b) bendinde açıklanan "sıkıyönetim askeri mahkemelerince elkonulmuş bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı bulunması koşulları gerçekleşmediği ve göreve ilişkin usul hükümlerindeki değişikliğin geçmişe de (makale) uygulanacağı cihetle, dava konusu ve 4.15.1978.....tarihinde ika edildiği ileri sürülen fiillere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşünde olduğumuzdan, uyumsuzluk konusu dava dosyasındaki fiilleri işledikleri iddia olunan sanıkların yargılamalarının askeri yerinde görülmesine ilişkin çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılmıyoruz.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Orhan Ertosun